

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาคุณค่าของขันติที่ส่งเสริมการประพุดมิงคล ๓๘
 ผู้วิจัย : พระมหาวุฒิเมธส์ วุฑฒิเมโธ (วังคำ)
 ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
 คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : พระมหาทวี มหาปัญโญ (ละลง), ผศ.ดร., ป.ธ.๙, พธ.บ., ศน.ม.,
 M.Phil., Ph.D. (Buddhist Studies)
 วันสำเร็จการศึกษา : ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติและความเป็นมาของมงคลสูตรในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อศึกษาขันติธรรมที่ปรากฏในมงคลสูตร และเพื่อศึกษาคุณค่าของขันติที่ส่งเสริมการประพุดมิงคล ๓๘ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล ทั้งจากแห่งปฐมภูมิและทุติยภูมิ เพื่อนำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า พระพุทธองค์ทรงตรัสเหตุแห่งความเจริญก้าวหน้าของชีวิต เรียกว่า “มงคล ๓๘ ประการ” “มงคล ๓๘” จึงเป็นแม่บทในการเทศน์สอนและการแต่งตำราตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน นับตั้งแต่เมื่อประมาณ พ.ศ.๙๐๖ พระพุทธโฆษาจารย์แห่งอินเดีย ได้รจนาคัมภีร์อรรถกถาชื่อปรมัตถโชติกาขึ้น พร้อมทั้งอธิบายเนื้อความในมงคลสูตร ต่อมา พ.ศ.๒๐๖๗ ท่านสิริมังคลาจารย์ พระมหาเถระแห่งล้านนาไทยได้รจนาคัมภีร์มังคลัตถทีปนี ขึ้นเป็นภาษาบาลี ขยายความมงคลสูตรได้อย่างลึกซึ้ง ทำให้เกิดคุณค่าทางวรรณกรรมที่ได้จากคัมภีร์มังคลัตถทีปนีนี้อย่างมากมาย

ขันติธรรมที่ปรากฏในมงคลสูตร คือ ความอดทน ต้องอดกลั้น หมายถึง ยับยั้งไม่ให้เกิดผลกระทบแก่จิตใจของเรา ได้แก่ ความอดทนต่ออารมณ์ของกิเลสที่มายั่วชวน ไม่แสดงอาการอยากได้ ความอดทนต่อความหนาว ความร้อน และความอดทนต่อการล่วงเกินของคนอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่ต่ำกว่าเรา เป็นต้น

คุณค่าของขันติที่ส่งเสริมการประพุดมิงคล ๓๘ มีดังนี้ ๑) ให้คุณค่าระดับพื้นฐาน ได้แก่ ก) ด้านการฝึกตนให้เป็นคนดี มุ่งเน้นฝึกตนจากสิ่งแวดล้อม ข) ด้านการสร้างความพร้อมในการฝึกตน มุ่งเน้นการสร้างความพร้อมให้ตัวเองสร้างชีวิตให้มีเป้าหมาย ค) ด้านการฝึกตนให้เป็นคนมีความสามารถ มุ่งสร้างตนให้เป็นผู้มีประโยชน์ที่ใครๆ ต้องการ ง) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว มุ่งเน้นให้สร้างครอบครัวที่ดี จ) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม มุ่งเน้นการช่วยเหลือส่วนรวม ไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่ใคร ๒) ให้คุณค่าระดับกลาง ก) ด้านการปรับสภาพใจให้สงบ มุ่งเน้นการปรับสภาพใจให้พร้อม เพื่อจะฝึกใจให้รองรับคุณธรรมมากขึ้น ข) ด้านการแสวงหาธรรมะเบื้องต้น ให้ตน มุ่งเน้นให้ตัวเองศึกษาธรรมะ ไม่อวดดีถือดี ไม่แบ่ง มีความสันโดษ รู้จักพอ ค) ด้านการแสวงหาธรรมะเบื้องต้นให้ตน มุ่งเน้นให้ตัวเองศึกษาธรรมะเบื้องต้นสูงขึ้นไป ให้เป็นผู้ว่าง่าย น้อมรับฟังด้วยดี เพื่อเพิ่มพูนปัญญา ๓) ให้คุณค่าระดับสูง ได้แก่ ก) ด้านการฝึกปฏิบัติให้กำจัดกิเลสหมดไป

มุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อกำจัดกิเลส ข) ด้านผลจากการปฏิบัติจนหมดกิเลส ทำให้จิตไม่หวั่นไหวในโลกธรรม จิตไม่โศก มีจิตเกษม มีความสุข มีใจที่สะอาดผ่องใสบริสุทธิ์

ในมงคล ๓๘ ประการนี้ ชั้นดีธรรมมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงในการประพฤติปฏิบัติตามมงคล ๓๘ จนเกิดคุณค่าด้านต่างๆ แสดงให้เห็นว่า ชีวิตที่ดีตามแนวทางมงคล ๓๘ มีชั้นดีธรรมส่งเสริมเกื้อกูลทุกขั้นตอน ทั้งระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับสูง เพื่อพัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นไปจนถึงพระนิพพาน

Thesis Title : The Study of Khanti's Value Supporting the Practice of 38 Highest Blessings

Researcher : Phramaha Wutthimet Uddhamedho (Wangkum)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Phramaha Thavee Mahapunyo, Pali IX, M.Phil., Ph.D.
(Buddhist Studies)

Date of Graduation : 15 March 2016

Abstract

This thesis has three objectives: 1) to study the history of the highest blessing in Theravāda Buddhism, 2) to study patience in Mangala Sutta and 3) to study patience's value in supporting the act on the highest blessings. This is a documentary research.

In the first objective, it was found that since the prosperous life called 38 highest blessings had been taught by the Buddha then they become the cornerstone of all sermons and compilation of books from the past till present. It was said that the commentary of Paramatthajotikā together with the additional explanation of Mangala Sutta had been done by Buddhaghosācāraya in approximate year of 363 A.D. Later Mangalatthadīpanī in Pāli language was also compiled by Buddhist monk called Sirimangalācāraya in Lanna around 1524 A.D.; this was believed to be the extension of the former in a deep manner which gave rise to the great deal of value to such a literature.

The patience in Mangala Sutta refers to the quality of being patient, preventing mind from being affected such as the forbearance to tempting defilements, to desirous feeling, to cold, to hot and other assault especially the lower one etc.

As far as the patience's values in supporting the act of 38 highest blessings are concerned, they are as follows: 1) basic value, this gives rise to the training to: A. being a good member liberating oneself from environment, B. preparedness to be trained aiming at readiness for the goal of life, C. being trained to be able to benefit other, D. providing beneficiary to family making it happy, 2) middle value, this gives rise to: A. making up one's mind calm to be ready for further development of virtue, B. searching for basic noble principle for training oneself in a righteous manner, D. searching for higher Dhamma for training oneself in a higher level leading to accumulate wisdom, 3) highest value, this gives rise to: A. training oneself leading to

the extinction of defilements, B. such a result leads to the purification of mind unshakable by any condition, bringing about the perfect happiness.

In this research, the following of 38 highest blessings is inseparably linked with the patience leading to a great deal of value. Suffice it to say that the patience is the great quality of one's mind giving rise to the ideal life in basic level, middle level and highest level till Nibbāna.